Bula?ma/Bula?t?rma Korkusu Ölçe?i:

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bula?ma/Bula?t?rma Korkusu Ölçe?i:*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18232

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bula?ma/Bula?t?rma Korkusu Ölçe?i (BKKÖ), A. Koç ve T. Bilgehan (2021) taraf?ndan geli?tirilmi? özgün bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bireylerin enfeksiyon kapma veya çevrelerine bula?t?rma konular?ndaki yo?un kayg? ve kaç?nma düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktad?r. Geli?tirme çal??mas? sonucunda, BKKÖ'nün 24 maddeden ve 4 alt boyuttan olu?an geçerli ve yüksek iç tutarl?l??a sahip oldu?u kan?tlanm??t?r. Ölçek, özellikle pandemik ko?ullar?n veya yüksek enfeksiyon riskinin oldu?u dönemlerde bireylerin psikolojik tepkilerini de?erlendirmede önemli bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Bula?ma korkusu, Bula?t?rma korkusu, Enfeksiyon, Ölçek geli?tirme, Psikometri, Kayg?, Kaç?nma davran???.

Yazarlar

A. Koç, Tu?ba Bilgehan.

Amaç

Bula?ma/Bula?t?rma Korkusu Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin ki?isel hijyen, sosyal etkile?im ve çevresel faktörler ba?lam?nda ya?ad?klar? bula?ma korkusu düzeylerini standardize edilmi? bir ?ekilde ölçmektir. Bu korku, genellikle obsesif kompulsif bozukluk (OKB) belirtileriyle ili?kili olup, bireylerin günlük ya?am i?levlerini olumsuz etkileyebilir.

Ölçek, sa?l?k profesyonelleri ve ara?t?rmac?lar için, bula?ma odakl? fobilerin ve kayg?lar?n ?iddetini nicel olarak belirleyebilecek, böylece uygun psikolojik müdahale stratejilerinin geli?tirilmesine yard?mc? olacak güvenilir bir araç sunmaktad?r.

Yap?

BKKÖ, bula?ma korkusunun çok yönlü do?as?n? temsil eden 24 maddeden ve dört farkl? alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, korkunun bili?sel, duygusal ve davran??sal bile?enlerini kapsayarak, bireyin hem kendisini hem de ba?kalar?n? enfeksiyondan koruma çabalar?n? de?erlendirir.

Ölçek maddeleri, ki?isel e?yalar?n payla??m?ndan kaç?nma, toplu alanlardan uzak durma, zorlay?c? hijyen pratikleri ve sa?l?k kurulu?lar?na yönelik yüksek risk alg?s? gibi temel davran??sal tepkilere odaklanmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla, **varimax döndürme** tekni?i kullan?larak Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) gerçekle?tirilmi?tir. Bu analiz, ölçe?in kavramsal yap?s?n? destekleyen kan?tlar sa?lam??t?r.

Faktör analizi sonucunda elde edilen 4 alt boyutlu yap?da, maddelerin faktör yük de?erlerinin 0.359 ile 0.811 aras?nda de?i?ti?i saptanm??t?r; bu de?erler maddelerin ilgili alt boyutlar alt?nda güçlü bir ?ekilde topland???n? göstermektedir. Ölçe?in aç?klad??? toplam varyans oran? %52.866 olarak belirlenmi?tir.

Güvenirlik

Bula?ma/Bula?t?rma Korkusu Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, iç tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla yap?lm??t?r. Ölçe?in genel iç tutarl?l???, **Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s?** kullan?larak hesaplanm??t?r.

Ölçe?in tamam? için hesaplanan **Cronbach Alfa de?eri** 0.909 olarak bulunmu?tur. Bu yüksek katsay?, ölçe?in maddelerinin birbirleriyle güçlü bir korelasyon içinde oldu?unu ve ölçülmek istenen psikolojik yap?y? son derece güvenilir bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçek, **yap? geçerli?i** kan?tlanm?? 24 maddeden ve 4 faktörden olu?an bir yap?ya sahiptir. Yap?lan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile, bula?ma korkusunun alt?nda yatan dört temel boyut belirlenmi?tir.

Faktör yap?s?n?n belirlenmesinde kullan?lan **varimax döndürme** yöntemi, faktörlerin birbirinden ba??ms?z ve net bir ?ekilde ayr??mas?n? sa?lam??t?r. Aç?klanan varyans?n %52.866 olmas?, ölçe?in kavramsal yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme (1= **hiçbir zaman** - 5= **her zaman**)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Geli?tirme makalesi genellikle yeti?kin veya üniversite ö?rencisi

ARABPSYCHOLOGY.COM

popülasyonunu hedef alm??t?r.)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, bula?ma korkusu ya?ayan bireylerin davran?? ve bili?lerini ölçmeye uygundur.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i (Self-report questionnaire), 24 madde.

Anahtar Kelimeler

BKKÖ, Likert, Varimax, Cronbach Alfa, Enfeksiyon fobisi, Psikometrik özellikler, Salg?n.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: tgb.bilgehan@gmail.com (Sorumlu Yazar Tu?ba Bilgehan)

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2021 y?l?nda geli?tirilmi? ve yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve geçerli ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Tu?ba Bilgehan ile do?rudan e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: bulasmabulastirma-korkusu-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Koç, A., & Bilgehan, T. (2021). Bula?ma/Bula?t?rma Korkusu Ölçe?i: Bir ölçek geli?tirme çal??mas?. *Türk Hem?ireler Derne?i Dergisi, 2*(2), 14-26.
Makalenin orijinal ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Bula?ma/Bula?t?rma Korkusu Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

1.Ki?isel e?yalar?m? (tarak, di? f?rças?, bardak. Yemek taba??) bula? olmamas? için kimseyle payla?mam.
2.Halka aç?k otobüs/asansör/merdiven korkuluklar?nda yüzeylerine dokunmaktan kaç?n?r?m.
6.Bula??c? bir ?eyler oldu?unu dü?ündü?üm k?yafetlerimi bir daha kullanmam.

ARABPSYCHOLOGY.COM

7.Canl?/cans?z nesne veya yüzeylere her dokundu?umda zihnimde bula?ma korkusu olu?mas? sebebi ile ellerimi mutlaka y?kar?m.
8.Kapal?, kalabal?k ve toplu ortamlarda bulunmay? hastal?k bula?ma korkusu sebebi ile tercih etmem.
12.Çevremde birinin bula??c? hastal??? oldu?unu ö?rendi?imde ona temas etmekten ya da e?yalar?na dokunmaktan kaç?n?r?m.
13.Bula??c? hastal??? oldu?unu dü?ündü?üm insanlardan ve yerlerden uzakla??r?m.
14.Bir arkada??mda bula??c? hastal??? (hava yolu/ temas/ ara kaynak ile bula?abilen) oldu?unda ondan uzak dururum.
19.Bula??c? hastal??? olan (hava yolu/ temas/ ara kaynak ile bula?abilen) ki?ilerle ayn? ortam? payla?mam.
20.Sa?l?k kurulu?una gitti?imde hastal?k bula?ma riski aç?s?ndan tedirgin olurum (hastanede hasta ki?ilerin say?s?n?n fazla olmas?/ i?ne batma ihtimali/ ortak kullan?lan aletler gibi).
21.Sa?l?k kurulu?una gitti?imde bana uygulanan her giri?imi bula??c?l?k riski aç?s?ndan sorgular?m

ARABPSYCHOLOGY.COM